Pelastustoimi ja varautuminen

Eduskunta
Hallintovaliokunta
HaV@eduskunta.fi

Asianumero HE 2/2024 vp

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi hyvinvointialueesta annetun lain muuttamisesta sekä siihen liittyviksi laeiksi

Hallintovaliokunta on pyytänyt Etelä-Suomen aluehallintovirastolta sähköpostilla kirjallista lausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi hyvinvointialueesta annetun lain muuttamisesta sekä siihen liittyviksi laeiksi. Etelä-Suomen aluehallintovirasto on perehtynyt lausuntopyyntöä koskeviin asiakirjoihin ja on valmistellut viraston sisäisesti yhdessä peruspalvelut, oikeusturva ja luvat-vastuualueen sekä pelastustoimi ja varautuminen-vastuualueen kanssa yhteistyönä tämän lausunnon. Lausunnon laatimiseen on osallistunut aluehallintoylilääkäri Anne Hiiri ja yksikön päällikkö Mira Leinonen.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto toteaa muutosehdotuksista jäsennellysti seuraavaa:

Hyvinvointialueneuvotteluista

Etelä-Suomen aluehallintoviraston Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat-vastuualueen puolesta ehdotukset muutoksista lakiin hyvinvointialueista, lakiin sosiaali- ja terveydenhuollon muuttamisesta ja lakiin sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä Uudellamaalla ovat kannatettavia neuvottelujen yhtenäistämiseksi ja siten myös hyvinvointialueiden

hallinnollisen taakan vähentämiseksi. Aluehallintovirastojen sosiaali- ja terveydenhuollon laillisuusvalvonnan tehtäviin muutoksilla ei ole vaikutusta.

Pelastustoimen osalta aluehallintovirasto haluaa kiinnittää huomiota pelastustoimen aseman turvaamiseen hyvinvointialueneuvotteluissa, sillä pelastustoimen osuus on talouden näkökulmasta vain noin 2 % hyvinvointialueiden kokonaisbudjetista ja valtionvarainministeriön ottaessa keskeisemmän roolin neuvotteluissa, jää substanssiasioille vähemmän tilaa. Pelastustoimi itsessään muodostaa yhteiskunnan sisäisen turvallisuuden kannalta keskeisen toimijan ja sille on varattava neuvotteluissa riittävä osuus, jotta toimialan kannalta keskeiset asiat tulevat käsiteltyä. Pelastustoimen laillisuusvalvonnan tehtäviin muutoksilla ei ole vaikutusta.

Asiantuntija-arvioista

Terminologian suhteen on huolehdittava täsmällisistä viittauksista eri asiakirjoihin, sillä aluehallintovirasto tuottaa dokumentteja eri vastuualueiden toimesta erilaisia dokumentteja hyvinvointialueneuvotteluja varten. Muutosehdotusten useissa kohdissa mainitaan, että neuvotteluissa hyödynnetään aluehallintovirastojen asiantuntija-arvioita. Tällä tarkoitetaan sosiaali- ja terveydenhuollon osalta valvontahavaintoraporttia, mikä on yhteenveto vuoden kantelu- ja valvonta-asioissa havaituista epäkohdista. Sen lisäksi aluehallintovirastot järjestävät vähintään kerran vuodessa alueensa hyvinvointialueilla (mukaan lukien Helsingin kaupunki ja HUS-yhtymä) ohjaus- ja arviointikäyntejä. Ohjaus- ja arviointikäynnit on tarkoitettu tiedon jakamiseen puolin ja toisin ja ne toteutetaan aluehallintoviraston toimesta sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen valvonnan yhteistyönä. Aluehallintovirasto ohjaa käynnillä tarvittaessa hyvinvointialuetta omavalvonnassa ja laintulkinnassa. Ohjaus- ja arviointikäynnit täydentävät ymmärrystä hyvinvointialueen tilanteesta valvontahavaintoraportteja laajemmin.

Pelastustoimen osalta asiantuntija-arviot toimivat keskeisenä tietolähteenä ja sisältävät valvontahavaintojen lisäksi muun muassa hyvinvointialueiden tuottaman selvityksen ja pelastustoimen resurssi- ja onnettomuustiedot. Aluehallintoviraston asiantuntija-

arvioiden perusteella hyvinvointialueille määritetään toimenpidesuositukset. Pelastustoimen ohjauksessa ja hyvinvointialueneuvotteluissa pelastustointa koskevilla asiantuntija-arvioilla on merkittävä rooli. Dokumentteihin viittaamisessa on oltava täsmällinen, tarvittaessa lisäten viittaus toimialaan.

Yksikön päällikkö Mira Leinonen